

Landbruget i 1898.

Af Rudolf Schou.

Gjennemgaar man i Tankerne det forløbne Aar, da er der vel interessante Erindringer, som dukke frem, men ikke nogen egentlig stor, indgribende Begivenhed paa Landbrugets Omraader, som vil blive mindet som stedfunden i 1898. Handelen og Industrien har floreret kraftigere end i mange Aar, Kjøbstædernes og Hovedstadens skattepligtige Indtægter forøges og i en Del Byer sættes Skatteprocenten endog ned — modsat for Landbruget, for hvilket Skattebyrden er stigende. Landbruget vil ikke, som Industrien og Handelen, kunne henpege til det sidste Aar som et Opblomstringsaar med mange nye Virksomhedsgrene og god Fortjeneste, det maa være glad ved Bevidstheden om, at det har føjet Aaret 1898 til Rækken af mange forudgaaende Arbejdsaar, hvis Resultat have været det overmaade betydningsfulde, at vort Lands Hovederhverv er hærdnet overfor Modgang og lægger Sten paa Sten til sin Selvstændigheds grundmurede Bygning.

Ser man paa de andre civiliserede, hovedsagentlig agerdyrkende Lande, vil man have ondt ved at finde noget Land, hvis Landbrug i tilnærmelsesvis samme Grad som Danmarks — ubeskyttet som det er overfor Udlændets Konkurrence — har formaaet at holde Modet oppe, og at vedblive med at kæmpe sig stærkt i Modgangen.

Dog, selvfølgelig er der meget tilbage, og et Lyspunkt for Fremtiden er den stadig stigende Trang til personlig Udvikling, til Erhvervelse af Kundskaber, saavel praktiske som theoretiske, der gjør sig gjældende.

Man har i 1898 set danske Gaardmænd sætte sig paa Skolebænken, 40 paa Rad, 6 Timer om Dagen i to Uger, for at høre oplysende Ord af Betydning for deres Virksomhed; man har set danske Mejerister underkaste deres faglige Dygtiggjørelse en indgaaende Drøftelse; man ser Gjødningforsøg sprede sig paa enkelte Ejendomme, Forevisningsmarker for Planteavl opstaa, kort sagt, man vil vide Besked med, hvor der kan indføres lønnende Forbedringer i Retning af Jordens Dyrkning og Produkternes Behandling og Afsætning, og jo mere denne Trang kommer frem, jo mere vil Landbruget blive oplyst om, hvor langt det har tilbage, inden det har taget alle Hjælpe-midler i Brug.

Vi nævnte i Forbigaaende Interessen for Planteavlen — mulig dog, det vil blive erindret i kommende Aar, at Aaret 1898 kom med Gjennembrud for Erkjendelsen af, at Planteavlen er og maa være Fundamentet for Landbruget; ikke saaledes at forstaa, at der ingen Interesse har været herfor hidtil; tværtimod, der er gjort et mangeaarigt og fortrinligt Arbejde, som vil danne Grundlaget for kommende Aars, men det er ligesom gaaet op for Befolkningen, at der endnu er Guld at finde i den danske Jord, naar Arbejdet for at udvinde det, udføres paa rette Maade og med modent Overlæg. Ved det jydskede Delegeretmøde nedsattes da ogsaa et Planteavlsudvalg i Lighed med det i 1897 paa Sjælland nedsatte.

Landbrugets Arbejde i det forløbne Aar har i store Træk været en yderligere Udvikling af Landøkonomien, en Stræben efter billigere Produktion, og uden Tvivl har 1898 bragt os et betydningsfuldt Skridt frem i den rigtige Retning.

De Reformer, som paa Landbrugets Omraade have beskjæftiget Bevillingsmyndighederne — Skatteforslagene og Forslaget om Jord til Landarbejdere undtagne — have

da ogsaa egentlig været Led af det System, som betegnes ved Overgang fra Kornavl til dyrisk Produktion.

Saaledes »Lov om Begunstigelser for landøkonomiske Forskudsforeninger«, efter hvilken der af Statskassen kan udlaanes 5 Millioner Kroner til $3\frac{1}{2}$ % Rente til Dækning af Landbrugets Driftsudgifter. Denne Lov tager direkte Sigte paa at skaffe Landbruget den paa Grund af forandret Drift nødvendige, større Driftskapital. At Loven ikke er anvendt i noget betydeligt Omfang endnu, berettiger ikke til den Slutning, at den er mindre nødvendig. Netop gennem Loven aabnes der Landbruget Mulighed for at tage fat paa saadanne Forbedringer, som det hidtil af Mangel paa disponible Penge har været forhindret i, og som forholdsvis hurtigt give Udlæget tilbage igjen, saasom Forbedring af Besætninger, Anvendelse af Kunstgødning, kraftigere Fodring og lign.

»Lov om Handel med Gjødnings- og Foderstoffer« peger i samme Retning. Hovedpunkterne i denne Lov er, at ved Salg af Handelsgjødnings skal Sælgeren give Kjøberen skriftlig Garanti med Hensyn til Varens Indhold af Næringsstoffer, og ved Salg af Foderstoffer skal Sælgeren som Regel give en Garanti med Hensyn til adskillige Forhold, som have Indflydelse paa Varens Foder værdi. Denne Lov kan sikkert faa en ikke ringe Betydning derved, at den, dels indirekte giver bestemte Anvisninger paa, hvilke Hovedhensyn der bør tages ved Indkjøb af disse Landbrugets Raastoffer, og dels paatvinger Landmanden en Garanti for Varens Beskaffenhed. Der vil forhaabentlig herved være sat en Stopper for omløbende Agenteres Misbrug af Folks Godtroenhed, saaledes at Folk faa Varer, som nogenlunde svare til Prisen og tillige derved overbevises om, at det betaler sig at købe gode Varer; der er ingen Tvivl om, at netop det ukontrollerede Salg af Kunstgjødnings i mange Tilfælde har været Skyld i, at Brugen heraf mødes med Mistillid; og naar Landbruget vil gaa fremad, maa det komme ind paa at tilføre Jorden Plantenæringsstoffer paa billigst mulig Maade.

Denne Lov kan derfor virke i samme Retning som Landbruget for Tiden er inde paa, nemlig i Retning af økonomisk Produktion; thi ligesom det danske Landbrug i de senere Aar er kommet ind paa en mere rationel Fodring af sine Husdyr end tidligere, dels gennem den forøgede Rodfrugtanvendelse, dels ved Brugen af stigende Mængder af kvælstofholdige Foderstoffer, saaledes vil det komme ind paa en mere rationel Ernæring af sine Planter, og netop hertil kræves, at Landmanden med Tryghed kan anlægge betydelige Pengebeløb i Foder- og Gjødningsstoffer. Det gjælder nu for Landbruget at forlange Garantibeviserne for Foderstoffer og derved opfylde Lovens Hensigt.

Ogsaa Kontrolforeningerne arbejde i den Retning og vinde forøget Udbredelse, i sidste Aar støttet ved en Bevilling, som fordeltes imellem 88 Kontrolforeninger, nogenlunde ligelig spredte over Landet.

For Regnskabsføring i Landbruget arbejdes der stærkt og dygtigt og, om det end vil tage mange Aar, før en blot nogenlunde tilfredsstillende Oversigt over Bedriftens forskellige Grene vil kunne have i de enkelte Jordbrug, maa man ikke undervurdere Betydningen af, at der slaas til Lyd for denne Sag.

Vejrliget har i Saanings- og Væxtperioden været alt andet end gunstigt for Landbruget. Januar, Februar og Marts Maaneder vare usædvanlig milde med en Nedbør, som Noget oversteg det Normale samt stærk Skydækning og rigelig Blæst af Syd og Vest. Nogen egentlig Frostperiode indtraf ikke, hvilket var i høj Grad hæmmende for Udearbejdet, samt umuliggjorde Indsamling af de fornødne Mængder af Afkølingsmateriale til Mejerierne, om end Forholdene vare noget afvigende i Landets forskellige Egne.

April bragte overtrukken Himmel med normal Varme og delvis stærk Nedbør, Maj var ret kold, manglede Dagvarme og gav omtrent dobbelt saa megen Nedbør som

normalt. Juni manglede ligeledes Dagvarme og gav dobbelt saa megen Regn som normalt. Saa kom Juli med en Middeltemperatur saa lav, at man maa gaa over 50 Aar tilbage i Tiden for at finde et Sidestykke og ligesom de to foregaaende Maaneder manglede Dagvarmen. Nedbøren var under Normalen.

Den første tredie Del af August var atter kold og blæsende, men saa indtraf varmt Vejr med Sol. Nedbøren var i denne Maaned ret rigelig. September gav normal Varme og klar, tør Luft, saaledes at det lykkedes at bjærge Sædhøsten i fortrinlig Stand.

Derimod led Høhøsten, som var meget rigelig, en Del af Regnen, ligesom selvfølgelig Sædafgrøderne, som bleve forfulgte af ugunstigt Vejr lige fra Saaning til Modning, ikke naaede en tilfredsstillende Udvikling, og Rodfrugtafgrøderne bleve paa Grund af Vejrliget langt mindre end normalt.

Høstresultatet kan, efter de indkomne Redegjørelser og Statistisk Bureaus foreløbige Beretning om Høstens Udfald, sættes til: Middelhøst for Rug, under Middelhøst for Hvede, over Middelhøst for Byg, Havre og Hø, men betydelig under Middelhøst for Rodfrugter. Græsninngen har næsten overalt været meget rigelig. Har vel Aaret saaledes været normalt Landet over, maa man ikke lade ude af Betragtning, at de enkelte Dele af Landet have været meget forskjelligt stillede, og navnlig har Jylland og Bornholm været ulige bedre stillet end Øernes sydlige Halvdel; særlig Mariibo Amt har haft betydeligt Mindreudbytte af sine Hovedafgrøder: Hvede og Sukkerroer. For hele Landet gjælder, at Arbejdsudgifterne paa Grund af det ugunstige Vejr have været store ved Brakbehandling, Saaning, Høslet og ved Rodfrugtdyrkningen, saa man, naar alle Forhold tages i Betragtning, maaske næppe kan sige, at Aarets Nettohøstudbytte har været Middel.

Af den i Aarets Løb udkomne reviderede Oversigt over Danmarks Høst i de sidste 25 Aar fremgaar, at der avledes i Danmark:

		1875—78:	1894—96:
Korn	Tdr.	19.6 Mill.	23.8 Mill.
Rodfrugter	do.	6.4 do.	40.9 do.
Hø	Læs	2.1 do.	2.9 do.

Udbytte pr. Td. Land 103.6 Kr. 91.8 Kr.

Hvis Priserne fra 1875—78 havde holdt sig, vilde Udbyttet have repræsenteret c. 35 Kroner mere pr. Td. Land eller 115 Mill. Kroner. Disse Tal belyse særdeles godt, at den Forandring i Produktionen, som det danske Landbrug har gennemgaaet i de sidste 20 Aar, har været nødvendig.

Basis for den forøgede dyriske Produktion er forøget Fremstilling af Næringsmidler for Husdyrene og af følgende Tal vil fremgaa, at Udviklingen ogsaa gaar i denne Retning. Siden 1871 er det samlede Høstareal i Danmark forøget med c. 61 □ Mil.

Arealet med		forøget □ Mil:	formindsket □ Mil:
Hvede	er		4.1
Rug	er	7.8	
Byg	er		4.5
Havre	er	12.5	
Moden Blandsæd	er	15.8	
Boghvede	er		1.5
Bælgsæd	er		4.7
Kartofler	er	1.7	
Foderroer	er	12.4	
Sukkerroer	er	2.3	
Agerhø	er	23.8	

Forandringen er foregaaet ganske jævnt, dog saaledes, at hvor der har været Nedgang for en Afgrøde, har der været Opgang indtil 1881, som saaledes synes at kunne betragtes som det virkelige Kulminationspunkt.

I den nævnte Periode er Arealet med Roer altsaa forøget med c. $12\frac{1}{2}$ Tdr. Land; nu anvendes i Jylland $2\frac{1}{2}$ ‰ og paa Øerne 5 ‰ af Ageren til Roer og siden 1876 er Foderroehøsten forøget fra 3 Mill. til 30 Mill. Tdr., hvortil kommer c. 7 Mill. Centner Sukkerroer.

Danmarks Kornproduktion, sammenlagt med Overkudsindførslen, har udgjort i Landbrugsaaarene:

	1876-86	1886-96	1896-97	1897-98
Hvede, Mill. \mathcal{W}	300	301	282	286
Rug, —	839	1095	1189	1088
Byg, —	865	1036	1021	1037
Havre, —	1061	1256	1355	1232
Blandsæd —	224	374	459	434
Ialt Korn, Mill. \mathcal{W}	3289	4062	4306	4077

Disse Tal frembyde den Interesse, at Mængden af disponibelt Brødkorn ikke er forøget siden 1886—96; regner man Rug og Hvede fra, finder man endvidere, at der til Kreaturfoder samt til teknisk Brug, i 1886—96 er disponibel omtrent den samme Mængde Korn som i 1897—98. Hertil maa dog lægges Mais, af hvilken Kornsort der indførtes i 1886—96 150 Mill. \mathcal{W} imod 866 Mill. \mathcal{W} i 1897—98. Denne Forøgelse af Kreaturfoderet med en saa stor Mængde Mais, er dog let forklarlig af vor stigende Udførsel af Fedevarer.

Hertil kommer, at Kreaturstyrken siden 1888 er betydelig forøget — hvormeget vil først fremgaa af Kreaturtællingen i 1898. Af Interesse i denne Forbindelse er det at lægge Mærke til Stigningen i Mængden af Korn til indenlandsk Forbrug fra 1876—86 til 1886—96, thi netop midt i den førstnævnte Periode synes — som tidligere berørt — Vendepunktet imellem Kornavl og dyrisk Produktion at ligge; Forbruget af Korn er steget stærkt fra det ene Tiaar til det andet, nu synes der snarest at være indtraadt en Standsning, naar Hensyn tages til den forøgede Kreaturstyrke.

Den disponible Mængde Kreaturnæring er, tiltrods for hvad ovenfor er sagt om Kornet, steget overordentlig

*Overkuds
førel?*

1890 H

stærkt, og netop disse Betragtninger over Forholdet med Hensyn til disponibel Kornmængde ere fremkaldte af følgende Tabel:

	1876-86	1886-96	1896-97	1897-98
Avlet Mill. π Hø	2127	2390	2996	3090
— — — Rodfrugter . . .	1912	4816	6773	6465

Høsmængden er altsaa forøget med c. 50 % og Mængden af Rodfrugter er i 1897—98 $3\frac{1}{2}$ Gang saa stor som i 1876—86. Regner man en Bestand af Hornkvæg i 1881 af 1.5 Millioner og i 1893 af 1.7 Millioner og at Kvæget holdes inde i 7 Maaneder, bliver der af Rodfrugter daglig pr. Stk. Hornkvæg i 1876—86 c. 6 \mathcal{E} og for Tiden c. $17\frac{1}{2}$ \mathcal{E} . Landbruget har altsaa vidst at forandre Arealets Benyttelse saaledes, at Produktionen af Kreaturfoder er tiltaget overordentlig meget. Bevægelsen er langsom, det enkelte Aar kan ikke give Udslag, selv om man havde aarlige Oplysninger om Arealets Benyttelse. Nu, efter at Statistiken fra 1896 foreligger fuldt bearbejdet, kan man se tilbage og finde Bekræftelse paa, hvad man antog havde fundet Sted.

Vi skulle standse lidt ved Planteavlen i 1898, og anføre nogle ganske faa Hovedpunkter. I Eftersommeren 1897 afgik Skaberen af de danske Planteavlfsforsøg P. Nielsen ved Døden og Virksomheden stod uden Ledelse. Efter indgaaende Forhandlinger blev Ledelsen lagt i Hænderne paa et Udvalg, som foreløbig har fortsat Virksomheden uforandret, men har antydnet, at det overvejer Planer om en omfattende Udvidelse af saavel Forsøgs- som den konsultatoriske Virksomhed. Udvalget har fulgt det Spor, som Landhusholdningsselskabet slog ind paa sammen med P. Nielsen i 1893, da Planteavlfsforsøgenes Ledelse sidst omordnedes med det Formaal for Øje, at søge at samle Forsøgsvirksomheden paa Planteavlens Omraade.

Ved Landhusholdningsselskabets Generalforsamling meddelte nemlig Planteudvalgets Formand, at der var indledet Forhandlinger med Hedeselskabet om Samarbejde paa Mosekulturomraadet. Lykkes det at faa en Samvirksomhed bragt til Veje, vil sikkert Mosedyrkningen tage et mægtigt Opsving, ganske ufortalt, hvad der allerede er udrettet af Hedeselskabet.

En Forsøgsgren, som under de nuværende Afsætningsforhold for Kreaturer vil faa forøget Betydning, er de af Redaktør Helweg ledede Rodfrugtdyrkningsforsøg i det vestlige Jylland. Angaaende disse kan der snart ventes Beretning, om end sidste Aar selvfølgelig har været meget ugunstigt. Nu, da Bevægelsen maa gaa i Retning af Mejeridrift, ville Oplysninger om Betingelserne for Dyrkning af Rodfrugter være særlig aktuelle, navnlig for de Egne af Jylland, som Forsøgene omfatte.

Husdyrbrugets Omraade er stort og omfattende og har selvfølgelig lagt stærkt Beslag paa Landbrugets Arbejde. Det er to Hovedpunkter, som Tankerne særlig have koncentreret sig om, nemlig Forbedring af Avlen og Afsætningen af Hornkvæg, ligesom det i det Hele har været Opgaven at fremme en økonomisk Produktion. Til Konkurrencer imellem hele Kreaturbesætninger er der, som bekjendt, bevilget et Beløb af 70,000 Kroner aarlig i 4 Aar, saaledes at Staten afholder, paa nærmere fastsat Maade, Udgiften til de af Fællesforeninger iværksatte Konkurrencer og derefter uddeler Aerkjendelse som statsunderstøttet Avlscentrum til et vist Antal af de indenfor hver Race konkurrerende Besætninger.

Hen paa Sommeren kan den første Uddeling af Aerkjendelser ventelig finde Sted, og at den imødeses med en vis Spænding Landet over, er meget naturligt, thi det er første Gang, at Staten sætter sit Stempel paa enkelte Besætninger og derved anerkjender dem som særlig fremragende for Avlen.

Paa Svineavlens Omraade støttes saavel Centrere for Yorkshiresvin som for Landsvin fra Statens Side igjen-

nem Fællesforeningerne og efter Samraad med Statens ledende Konsulent paa dette Omraade.

De i de sidste 3 Aar opblomstrende Kontrollforeninger have i indeværende Finansaar erholdt en ret betydelig Støtte (22,250 Kr.), og ere derved anerkjendte som et fast Led i Arbejdet for Kvægavlens Fremme.

Der ydes nu Støtte til 88 Kontrollforeninger, nemlig

13	paa Sjælland,
12	— Lolland-Falster,
3	— Bornholm,
10	— Fyen,

og 50 i Jylland.

Paa Finansloven er stillet Forslag om, at Bevillingen forøges med 10,000 Kroner.

Uddannelsen af de Assistenten, som udføre det daglige Arbejde i Kontrollforeningerne, har været Gjenstand for Diskussion, i hvilket det navnlig er fremhævet, at Assistentens Opgave ikke alene er kontrollerende, men i lige saa høj Grad bør være støttende, saaledes at der i de enkelte Besætninger tages fornødent Hensyn til Grundreglerne for Husdyrenes Avl og Pleje samt for Fremstillingen af de bedste Produkter. Assistenten bliver derved en Slags Vandrelærer, som vejleder paa Grundlag af indgaaende Kjendskab til Forholdene paa de Gaarde, han besøger.

Det vil dog ikke gaa hurtigt at naa saa vidt, men Tanken er sund og et glædeligt Vidnesbyrd om stigende Trang til Belæring og en Anerkjendelse af, at der er saare langt tilbage inden Landbruget har naaet en rationel Produktion.

Den rationelle Udførelse af Malkningsarbejdet tiltrækker sig forøget Opmærksomhed, og det kan noteres, at Aaret 1898 kan fremvise Afholdelsen af adskillige Konkurrencemalkninger rundt i Landet. Husdyrloven har været optaget til Behandling ved Delegeretmøderne, uden at det dog kan siges, at der er fremkommet Krav

om særlig indgribende Forandringer. Valgmaaden for Distriktsdommerne ønskes noget ændret, Statens Tilskud foreslaas forhøjet paa flere Punkter, og navnlig ønskes der Statstilskud til Avlsforeninger for Svin og Faar samt til Opdrætterforeninger for Kvæg.

Paa Finansloven ydedes et Bidrag af 200,000 Kr. til Støtte for Oprettelse af Kvægexportslagterier. Beløbet fordeltes til følgende Andelsslagterier: Rønne, Nakskov, Masned-sund, Roeskilde, Holbæk, Slagelse, Odense, Frederikshavn, Kolding og Esbjerg. Paa sidstnævnte Plads er det Staten tilhørende Slagteri undergaaet en ret betydelig Udvidelse, saaledes at der nu kan slagtes c. 1,000 Stk. om Ugen, fordelt paa 3 Slagtetage.

Der er nu alene i Kolding og Esbjerg indrettet Slagteplads for et saa stort Antal Kreaturer, at det er muliggjort at slagte hele vort aarlige Udførselsoverskud af c. 70,000 Stk.

Trangen hertil kom hurtigere, end man havde ventet ved Tysklands Bestemmelse om, at reagerende Kreaturer efter 1. Marts 1898 enten skulle tilbagesendes eller tilintetgøres — de tillades ikke slagtede til Forbrug i Tyskland. Denne Anvendelse af Tuberkulinprøven i protektionistisk Øjemed er ganske mærkelig, naar Hensyn tages til, at man hidtil almindelig er gaaet ud fra, at Kontrol før og efter Slagtningen var fuldtud betryggende, og en saadan Kontrol anvendes da ogsaa paa tyske Kreaturer uden forudgaaende Tuberkulinprøve. Resultatet blev, at Udførslen af levende Kreaturer gik stærkt ned og at Kjødudførslen tog Fart.

Regjeringen 'opretholdt Forbudet imod Indførsel af levende Kreaturer fra Tyskland, saaledes at de reagerende Kreaturer ikke kunde tages tilbage og slagtes i Danmark. At der ikke blev givet Dispensation fra Forbudet, vandt ikke udelt Tilslutning i Jylland, hvilken Landsdel Foranstaltningen berørte mest. Sidst i Aaret blev der udstedt Forbud imod Indførsel til Tyskland af Kjød af Dyr, som i tyske Karantænestationer havde reageret for Tuberkulinprøverne, og det var da muligt at forebygge heraf op-

staaende Vanskeligheder ved Indførsel over Landtoldgrænsen, idet det ved Forbudet imod Tilbageførsel af reagerende Dyr, var gjort umuligt at gjenudføre Kjød af saadanne.

End yderligere blev man tvunget over paa Slagning ved det, af et Udbrud af Mund- og Klovesyge i Bjerger Herred, den 15. November foranledigede Forbud imod Udførsel af klovbærende Dyr fra Jylland. Indtil den Tid var der dog udført noget levende Kvæg, tiltrods for den med Tuberkulinprøven forbundne Risiko. Med Udførselsforbudet standsede Danmarks levende Udførsel ganske, idet overhovedet kun Jylland har Overskud af levende Kreaturer.

For at fremme Kjødindustrien blev der af Landhus-holdningsselskabet under Medvirkning af »Dansk Exportforening« i November Maaned afholdt en Udstilling af fremmede og danske Kjødvarer. Udgiften afholdtes af Landbrugsministeriet. Det kan med Rette siges, at der ved Udstillingen opnaedes, hvad der tilsigtedes, at give Oplysning om, hvilke Varer af denne Art der produceres i Udlandet, samt om vort eget nuværende Standpunkt, som vel nok fremtraadte noget gunstigere, end det i Virkeligheden er, da de danske Udstillere vare bekendte med Formaalet, medens de udenlandske Varer maatte indkjøbes uden Hensyntagen til, at de skulde repræsentere Udstillingsvarer. Dog fik man det bestemte Indtryk, at Danmark er i stærk Fremgang med Hensyn til industrielt behandlede Kjødvarer, og at det er lykkedes, i Løbet af forholdsvis kort Tid, at naa et godt Stykke frem.

Afsætningen af Æg er i overordentlig Fremgang, og dette kan i alt Fald delvis tilskrives, at der nu er tilveje-bragt Mulighed for Levering af friske Varer. I Forbindelse hermed kan nævnes det Foredrag, som Konsulent Faber holdt ved Delegeretmødet paa Sjælland om Fedning af Fjerkræ samt det sammesteds fremkomne Forslag om Nationalmærke paa danske Æg.

Det viser sig dog stedse, at der endnu ikke er fremkommet nogen hensigtsmæssig Løsning paa Spørgsmaalet

om, hvorledes man skal væge sig imod, at Varebetegnelsen »dansk« misbruges, ligesom i det Hele en rigtig Varebetegnelses Overholdelse staar paa Dagsordenen saavel her som i Udlandet.

Det maa sikkert af Alle anses for ønskeligt, at Landbrugsprodukter sælges for, hvad de ere, og ikke ved urigtige Betegnelser gives Udseende af at være af anden Oprindelse eller Beskaffenhed, end Tilfældet er. Vanskeligheden vil dog være, at finde et Kontrolmiddel, som kan afgjøre, om Betegnelsen er den rigtige, idet man ellers udsætter sig for, at give den mindre samvittighedsfulde Mellemmand en kjærkommen Lejlighed til at faa Overtaget over den Konkurrent, som omhyggelig vaager over, at hans Varebetegnelser ere rigtige. Ved Behandlingen af det samme Spørgsmaal i England er for Kjødets Vedkommende hævdet, at, hvis det gjøres obligatorisk at angive dets Oprindelse, vil man derved yderligere henlede Forbrugernes Opmærksomhed paa, at amerikansk Kjød kan være lige saa godt som det meste engelske Kjød, hvorved Værdien af Betegnelsen »engelsk« vil lide Skade.

Det er i de senere Aar gjentagende fremhævet, at det er uheldigt, at den ved Lov af 14. Marts 1894 hjemlede Kontrol med Udførslen af fersk Kjød, ikke samtidig overalt i Indlandet giver Ret til uhindret Indførsel af det i Henhold til denne Lov kontrollerede Kjød, ligesom det er gjort stærkt gjældende, at Afsætningen af Affaldsstoffer fra Svineslagterierne i høj Grad hæmmes ved de for Kjøbstæderne gjældende Sundhedsvedtægter.

I Folkethinget kom Sagen til Behandling, foranlediget ved et Andragende fra »De samvirkende danske Andels-svineslagterier«, gaaende ud paa, at der i Lov af 28. Marts 1868 foretages saadan Forandring, at de af lokale Mynigheder foreslaaede og af Justitsministeriet godkjendte Sundhedsvedtægter, forsaavidt de omfatte særlige Bestemmelser angaaende Kjødkontrol, maa blive begrænsede derhen, at den paa de respektive Steder foreskrevne Kontrol og Afgift for samme ikke kan bringes i Anvendelse overfor Varer, som ere godkjendte af en sideordnet eller

overordnet Kontrol, under Henvisning til Loven om Tilsyn med Udførsel af fersk Kjød.

Dette Andragende blev henvist til Ministeriet, som under 15. Juli f. A. nedsatte en Kommission med den Opgave, at overveje, hvorledes den af Staten etablerede Kontrol med Udførslen nærmere kan ordnes, for at den kan faa Betydning overfor Afsætning inden for Landets Grænser, dog at Kontrollen skulde være saaledes, at den ikke, samtidig med at den sikrer Befolkningen Adgang til godt og sundt Kjød, uforholdsmæssig besværliggjør Landbrugets Afsætning og ejheller uforholdsmæssigt fordyrer Forbrugerne Anskaffelse af Kjød.

I Løbet af Aaret vil Kommissionen ventelig kunne ende sit Arbejde, som vanskeliggjøres derved, at en Forandring i den forønskede Retning griber stærkt ind, saavel i Kjøbstædernes, som ogsaa i Landbrugets Forhold; dog er Sagen af saa gennemgribende Betydning, ikke alene for Udførslen af Kjød og industrielt behandlede Kjødvarer, men ogsaa for det indenlandske Forbrug af disse Hovednæringsmidler, at selv betydelige Ofre ville være velanvendte paa en rationel Ordning af de bestaaende Forhold, som ogsaa i Udlandet i de senere Aar er taget op til Behandling, saaledes som bl. a. paavist af Statskonsulent Arup i et Foredrag i Landhusholdnings-selskabet afvigte Vinter.

Paa Maskinomraadet er særlig at lægge Mærke til den stigende Indførelse af Høstmaskiner samt forøget Anvendelse af hensigtsmæssige Plove. Landhusholdnings-selskabets Maskinudvalg har fortsat sine sammenlignende Prøver med forskellige Plovformer og afgivet Beretning herom ved Forpagter Bokelmann, som navnlig belyste de yderst vigtige Spørgsmaal om Kraftforbruget af de tidligere premierede Plove samt Indflydelsen af Furebredden og Furedybden, idet det ved tidligere Plovprøver havde vist sig, at flere af de da prøvede Plove, trods deres store Furebredde, gik forholdsvis let, hvilket bekræftedes af de afsluttende Forsøg.

Endvidere har Maskinudvalget afsluttet den i 1897

paabegyndte Prøve med Kjølemaskiner og udgivet Beretning angaaende Undersøgelse af en Del forskjellige Isoleeringsmaterialier.

Af Statskonsulent Birk er gjort Forberedelser til Indførelse af Normaltyper for de almindelig brugte, her i Landet forarbejdede Landbrugsmaskiner, en Foranstaltning, som foruden at gavne direkte, mulig kan bidrage til, at de danske Maskinfabrikanter mere end hidtil overtage Fremstillingen af Landbrugsmaskiner.

Vi skulle indskrænke os til disse Bemærkninger angaaende Landbrugets forskjellige Virkeomraader, idet »Tidsskrift for Landøkonomi«, ligesom de foregaaende Aar, vil indeholde Beretninger angaaende Planteavl, Husdyrkning, Mejeribrug, Maskinbrug samt om Ind- og Udførsel af Landbrugsprodukter; angaaende vor Smørexport i Landbrugsaaet 1897—98 findes i Aargangen 1898 en udførlig Beretning af Konsulent Bøggild.

Vi ville nu gaa over til at forsøge en Undersøgelse af, hvorledes Aaret 1898 pekuniært har paavirket vort Landbrug, regnet efter Landbrugsaaet 1. Oktober 1897—30. September 1898. Det vilde være interessant allerede nu at kunne have taget Tidsrummet indtil 31. December 1898, men de statistiske Oplysninger vedrørende Ind- og Udførsel fremkomme her i Landet saa sent, at man ikke kan afvente Beretningen for Oktober Kvartal 1898. Grunden hertil er, at Toldstederne indsende Kvartalsopgjørelser, medens det vilde være overordentlig ønskeligt at faa Maanedsoversigter; i England faar man allerede den 8. i hver Maaned en fyldig Oversigt over Ind- og Udførsel i den forløbne Maaned, endog angivende fra og til hvilke Hovedlande de enkelte Artikler ere ind- eller udførte. Et Fremskridt vilde det være, om vi kunde naa til i Kvartaloversigterne at faa belyst fra og til hvilke Lande Varerne ere sendte.

Den Side af Landbrugets Rentabilitet, som nogenlunde kan kontrolleres, er Mængden af Ind- og Udførsel samt Priser paa Landbrugsprodukterne, medens Land-

brugets Produktion til indenlandsk Afsætning og de enkelte Landbrugs »indre« Økonomi ganske unddrage sig Kontrollen.

Imidlertid faar man gennem Udførslen af Landbrugsprodukter, sammenlignet med Indførslen, et ganske godt Billede af Tilvirkningens Mængde, idet det indenlandske Forbrug næppe fra Aar til andet undergaar nogen Forandring af Betydning. Derimod kommer der, naar man vil undersøge Landbrugets Forbrug af Raastoffer til Fremstilling af sine forædlede Produkter, en vanskelig beregning Faktor ind, nemlig Høsten.

Som anført ovenfor, tør man imidlertid betegne den danske Høst i Aaret 1898, naar Landet tages som Helhed, som omtrent normal. Gaar man ud herfra, hvilket selvfølgelig er det letteste, vil man ved Undersøgelse af Priser samt Ud- og Indførsel faa Billedet frem.

Kornpriserne stillede sig saaledes: (for Oversigtens Skyld er 1896 og 1897 medtaget).

		Hvede	Rug	Byg	Havre
1896	1ste Kvartal	5.37	4.10	4.43	4.22
	2det —	5.35	4.02	4.44	4.38
	3die —	5.00	3.72	4.88	4.57
	4de —	6.06	4.23	4.98	5.20
1897	1ste Kvartal	6.05	4.01	4.94	5.16
	2det —	5.79	3.91	4.80	5.45
	3die —	6.43	4.41	4.80	5.75
	4de —	6.71	4.88	5.08	5.41
1898	1ste Kvartal	7.02	4.83	5.36	5.48
	2det —	9.03	5.64	5.51	6.33
	3die —	7.06	5.05	5.25	6.25
	4de —	5.86	5.42	5.21	5.02
Hvile Aaret	1896	5.45	4.02	4.68	4.59
	1897	6.25	4.31	4.91	5.44
	1898	7.24	5.24	5.38	5.77

Af denne Tabel fremgaar, at Hvede og Rug omtrent har kostet 1 Kr. mere pr. 100 Pd. i 1898 end i 1897, og at Byg og Havre har kostet henholdsvis 47 Øre og 33 Øre mere; men ser man nærmere efter, finder man, at Kornpriserne i Tidsrummet 1. Oktober—31. December — den Tid da Landmanden sælger sit Korn — har været, for Hvede og Havre c. 40 Øre lavere end i 1897, for Rug 54 Øre og for Byg 13 Øre højere. Nu er det jo saa, at de Dele af Landet, som skulle sælge Korn i større Mængde, netop sælge Hvede, som har været lavere i Pris end i 1897, og naar hertil kommer, at Sukkerroerne ere en fremtrædende Afgrøde i de samme Egne, og at Udbyttet heraf kun har været $\frac{2}{3}$ af det normale, og tillige at stærk Fugtighed netop er til størst Hindring dersteds, saa vil man finde, hvad vi tidligere have fremhævet, at det sidste Aar har været særlig ugunstigt for den sydlige Del af de danske Øer. Rug, som i sidste Kvartal har betinget en Pris, som var lidt højere end i 1897, 54 Øre, sælges væsentlig fra lettere Jord.

Forinden vi gaa over til Vilkaarene for Salg af dyriske Produkter, skulle vi standse ved Indkjøbet af Foderstoffer i sidste Aar.

For imidlertid at faa et mere træffende Billede af Forholdene, vil det være nødvendigt at betragte Forholdene lidt længere tilbage i Tiden.

Af nedenstaaende Tabel vil man se Størrelsen af vor Overskudsindførsel af Foderstoffer i Millioner \mathcal{R} .

Landbrugsaaarene.

	1886—96	1896—97	1897—98
Klid.....	190.4	147	126
Oliekager.....	143.5	231.3	288.9
Mais.....	150.1	823.1	866.4

Denne Nedgang i Forbruget af Klid og Opgang i Forbruget af Oliekager maa dels ses i Belysning af den

stigende Rodfrugtdyrkning, men er vist navnlig begrundet i, at man er ved at gaa over til en mere økonomisk S sammensætning af Malkekvægets Foder. Hertil har de af Forsøgslaboratoriet udførte Forsøg hidraget mægtigt, og det er med Glæde, at man statistisk konstaterer, at vi, ligesom vi omkring 1881 stod paa Vendepunktet fra Kornavl til dyrisk Produktion, nu synes at have passeret ind i Begyndelsen til den rationelt økonomiske Raastofs-anvendelse ved vor Hovedproduktion.

Hvilke Sorter af Oliekager, der ere anvendte, oplyses ikke af Statistiken, derimod fremgaar det af Beretninger, som ere indsamlede, at man har kastet sig over Brugen af store Mængder Bomuldsfrøkager og, som omtalt, ere Kagerne anvendte paa Bekostning af Hvedeklid.

Ser man paa nedenstaaende Tabel, vil man gjennem Priserne paa Foderstoffer erfare, dels at det, pekuniært set, har været rigtigt at forlade Hvedeklid og ligeledes, at det har været en god Forretning at anvende betydelige Kvanta af Bomuldsfrøkager i Stedet for andre Foderkager: (Tallene for Analyserne ere Professor Steins Tal for 1895—97).

	Foderværdi- enheder 3 : 3 : 1	1897					1898				
		1ste Kv.	2den Kv.	3die Kv.	4de Kv.	HeleAaret	1ste Kv.	2den Kv.	3die Kv.	4de Kv.	HeleAaret
Hvedeklid (gr.).	114	4.58	4.15	4.55	4.99	4.56	4.95	5.03	4.58	4.82	4.85
Hørfrøkager....	159	5.81	5.39	5.80	6.50	5.88	6.64	6.37	5.98	6.35	6.34
Rapskager	159	5.42	5.60	6.04	6.85	5.98	6.98	6.62	6.43	7.02	6.76
Sølsikkekager ..	171	5.48	4.99	5.39	5.84	5.43	5.82	5.57	5.55	5.81	5.69
Bomuldsfrøkagr.	192	4.87	4.73	5.37	5.53	5.13	5.00	5.48	5.07	5.12	5.17

Medens andre Foderstoffer (foruden de her nævnte er Rugklid steget 48 Øre, Palmekager 36 Øre) ere gaaede ret betydeligt op i Pris, har Bomuldsfrøkager omtrent

holdt Prisen uforandret og netop i de to Kvartaler, i hvilke Landbruget forbruger langt de største Mængder af indkjøbte Foderstoffer, er Prisen paa Bomuldsfrøkager ikke steget.

Prisen paa Mais er steget fra 3 Kr. 95 Øre i 1897 til 3 Kr. 99 Øre pr. 100 Ⓕ i 1898.

Alt i Alt maa man antage, at Landbrugets Udgift til Foderstoffer i 1898 har været en Del højere end i 1897, omkring ca. 2 Mill. Kroner, men paa den anden Side er Produktionen samtidig steget.

I Landbrugsaaet 1897—98 er Smørdførslen af indenlandske Varer steget meget betydeligt, nemlig ca. 16 Mill. Ⓕ imod 1896—97, saaledes som det fremgaar af Konsulent Bøggilds Beretning i »Tidsskrift for Landøkonomi« 1898, medens Indførslen samtidig er gaaet ca. 1,7 Mill. tilbage.

Priserne i 1897—98 have været utilfredsstillende, hvilket ses af nedenstaaende Tabel:

Landbrugsaaet.

	1ste Kv.	2det Kv.	3die Kv.	4de Kv.	HeleAaret
1896—97	100.79	93.08	80.77	89.31	90.1
1897—98	95.77	92.77	79.15	82.69	88.1

Tager man Udførslen og Priserne kvartalsvis i de to Landbrugsaar, som her sammenlignes, finder man, at Prisen i 1897—98 har været i Gjennemsnit pr. 100 Ⓕ Smørdført 86 Kr. 72 Øre altsaa 1 Kr. 38 Øre pr. 100 Ⓕ mindre end Gjennemsnit af hele Aaret og i 1896—97 netop den samme Pris som Gjennemsnitsprisen.

Hvert 100 Ⓕ Smør har saaledes hjembragt 3 Kr. 38 Øre mindre i 1897—98 end i 1896—97; Værdien af den samlede Udførsel af indenlandsk Smør har i 1896—97 været ca. 91 Mill. Kroner og i 1897—98 ca. 103 Mill. Kroner — altsaa en Forøgelse i Værdien af ca. 12 Mill. Kroner.

Tilrods for Nedgangen i Prisen, synes Smørproduk-

tionen at have været særdeles lønnende i sidste Landbrugsaar. Ganske vist maa man fra de 12 Mill. Kroner drage Merudgiften til Foderstoffer; Grunden til, at Resultatet er blevet saa godt, er — som fremhævet af Konsulent Bøggild — væsentlig at søge i den overordentlig rigelige Græsning, som for Juli Kvartal hævdede Udførslen 50 % sammenlignet med 1897.

Udførslen af Flæsk af indenlandsk Oprindelse har i 1897—98 ligesom i 1896—97 været i Tilbagegang. Medens Udførslen i sidstnævnte Aar androg ca. 133 Mill. £ , var den i sidste Aar gaaet ned til ca. 114.7 Mill. £ .

Prisen paa slagtede Svin, beregnet efter den kvartalsvise Udførsel og de til hvert Kvartal svarende Priser, var i 1897—98 ca. $1\frac{1}{2}$ Øre højere pr. £ end i 1896—97; Gjennemsnitsprisen af de nævnte Aar var henholdsvis 38.7 Øre og 37.3 Øre pr. £ ; dog er det vanskeligt at udtale sig bestemt angaaende den Pris, der virkelig er betalt, medens Prisforskjellen sikkert kan fastslås.

I 1896, med en Udførsel af 147 Mill. £ , var Prisen $31\frac{1}{2}$ Øre pr. £ — 1897 med 133 Mill. £ Udførsel gav ca. 7 Øre mere pr. £ og endelig 1898, (Landbrugsaaet) med 115 Mill. £ udført, $1\frac{1}{2}$ Øre mere. Der kunde med en vis Ret heri søges Berettigelse for den Betragtning, at Tilførslerne fra Danmark virkelig paavirke Priserne i London, og man kunde paa det Grundlag raisonnere saaledes, at det vilde være fordelagtigt for os, at formindske vor Udførsel af Fedevarer. Overfor en saadan Slutning maa man dog være meget forsigtig, thi mange andre Faktorer end Danmarks Tilførsel gribe bestemmende ind i Prisforholdene saavel for Smør som for Flæsk og Æg.

Danmarks Deltagelse i Englands Forsyning med:

	1896	1897	1898
Smør.....	41 $\frac{0}{10}$	41 $\frac{0}{10}$	45 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$
Flæsk (Bacon).....	27 $\frac{0}{10}$	20 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$	18 $\frac{0}{10}$
Æg.....	12 $\frac{0}{10}$	12 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$	14 $\frac{0}{10}$

Tallene ere efter den engelske Indførselsstatistik; det bør erindres, at de ogsaa omfatte Danmarks Udførsel af fremmede Varer.

En nøjere Undersøgelse af det her berørte Forhold, vilde frembyde stor Interesse. Skulde det vise sig, at de som mene, at en formindsket Produktion af særlig fine og forædlede Varer er mere indbringende end den forøgede Produktion, faa Ret, da kan man inden ret længe vente at se en ny Vending i Landbruget.

I denne Forbindelse maa man ikke forglemme — hvad ovenfor er anført — at Forøgelsen i Smørudførslen i Sommeren 1898 hidrører fra den meget rigelige Sommergræsning, og at en Formindskelse af den, paa et saadant Fodermiddel baserede Produktion, vilde være urimelig, thi Omkostningerne, naar Sommergræsningen er rigelig, ere selvfølgelig langt mindre, end hvis store Mængder af indkjøbt Foder skal anskaffes til stor Vinterproduktion.

For Udførsel af Kvæg og Kjød har Aaret været særdeles ejendommeligt, grundet paa Tuberkulinprøven i de tyske Karantænestationer samt Udførselsforbudet for Jylland.

Udførslen af levende Kreaturer fra Danmark har udgjort: for Landbrugsaaarene 1886—96 102000 Stk., 1896—97 78000 Stk. og for 1897—98 52163 Stk. saaledes fordelt:

Oktober Kvartal 1897	18687 Stk.
Januar — 1898	21831 —
April — —	6111 —
Juli — —	5534 —

Udførslen af Kjød var: 1886—96 8.5 Mill. ₤, 1896—97 19.2 Mill. ₤ og 1897—98 32.4 Mill. ₤, fordelt saaledes:

Udført i Oktober Kvartal 1897.....	5.2 Mill. ₤
— Januar — 1898....	8.1 —
— April — —	11.7 —
— Juli — —	7.4 —

Medens altsaa Udførslen af Kreaturer er gaaet 26 $\frac{0}{10}$ ned, er Kjødudførslen steget ca. 68 $\frac{0}{10}$. Det maa dog bemærkes, at der under Positionen Kjød indgaar andet end Oxekjød, navnlig Pølser indeholde jo en betydelig Mængde Flæsk.

Paa Grund af Umuligheden af at opnaa paalidelige Beregninger over Værdien af de udførte levende Kreaturer og Kjød, er man afskaaret fra at anstille en Sammenligning imellem den Pris, Landbruget har opnaaet ved Salg af Kjød, sammenlignet med levende Kreaturer; dog ved man, at der ved Udførselen af levende Kreaturer er større Omkostninger end ved Kjødet, saaledes som fremhævet af Landbrugsministeren ved Finanslovens 1ste Behandling. Navnlig paapegede dog Ministeren, at man gennem Udførsel af Kjød gjør sig uafhængig af de pludselige Tab, som fremmede Landes Indførselsforbud kunne foranledige.

Det indenlandske Forbrug af Oxekjød er utvivlsomt steget; saaledes tilførtes der Hovedstaden ca. 72000 Stk. Hornkvæg i 1898 imod ca. 65000 Stk. i 1897. De noterede Priser vare omtrent uforandrede, dog i 1898 lidt højere for Tyre.

For Heste har Afsætningen været let. Udførslen androg 14270 i Landbrugsaaet 1897—98 imod 20101 i forrige Aar; Indførslen henholdsvis 6583 og 5983.

Udførslen af Æg er i stærk Stigning. 1886—96 udførtes 7 Mill. Snese, 1896—97 11.3 Mill. Snese og fra 1ste Oktober 1897— 30te September 1898 13.2 Mill. Snese danske Æg. Priserne have i sidste Landbrugsaar været højere (ca. 4 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Snese) end i 1896—97. Man maa glæde sig over denne Fremgang i Prisen, som mulig er begrundet i en forbedret Kvalitet. At Kvaliteten er gaaet frem, synes at kunne konstateres, men endnu leveres der Æg af ringe Beskaffenhed, og medens det er forholdsvis let, at faa en Del af Leverandeurerne til at varetage den Fællesinteresse, som ligger i Fremskaffelse af friske Varer, er der stadig et stort Antal, som foretrække at spekulere med Æggene i Haab om øjeblikkelig Vinding.

Efter saaledes at have berørt Landbrugets forskjellige Grene samt Afsætningsforholdene, skulle vi kort dvæle ved nogle Forhold, som ikke falde ind herunder.

Landhusholdningsselskabet har i Aarets Løb faaet to nye Præsidenter: Hofjægermester F. Friis og Kammerherre K. Sehested i Stedet for Kaptajn la Cour, som afgik ved Døden den 19de Februar 1898 (se Tidsskrift for Landøkonomi 1898 Side 1 og 338) og Kammerherre Castenschiold, som ikke ønskede at modtage det paa ham ved Generalforsamlingen i 1897 faldne Gjenvalg.

»Tidsskrift for Landøkonomi« mistede ved Kaptajn la Cours Død sin Redaktør gennem 30 Aar og i et lige saa langt Tidsrum Forfatter af de fortræffelige Oversigter over Landbruget i det forløbne Aar.

Foruden ved dette Dødsfald har Landbruget mistet adskillige af sine Forkjæmpere og Foregangsmænd, ikke alene af dem, hvis Navn var bekjendt i videre Kredse, men ogsaa af Mænd, som indenfor en snævrere Virkekreds arbejdede paa vort Landbrugs Fremme og med ikke mindre Fortjeneste.

I Fællesforeningerne have de aarlige Delegeretmøder været afholdte: i Jylland den 18de og 19de Oktober med Foredrag om: Udnyttelsen af Agre, Enge og Moser; smalsporede Baner; et Landbrugsmuseum i Jylland; Forskudsforeninger; Løsøreauktioner; vort Flæsks Stilling paa det engelske Marked; Bekjæmpelse af Oxebremsen og om Skemaer for Ansøgning om Præmier for ypperlig Dyrkning af Huslodder samt for Regnskabsføring. Paa Sjælland den 14de og 15de November med Foredrag om: Statusopgjørelse og Driftsoversigt for Landbrugere; Fedning af Fjerkræ; Forholdsregler for at højne vort Lands Æg- og Fjerkræproduktion; Kontrolforeningernes Virksomhed og Nytte samt om Ulykkesforsikringsloven. Paa Fyen den 26de November med Foredrag om: Konkurrencer mellem Mejeribesætninger; Hedeselskabets Virksomhed; Bekjæmpelse af Snyltere paa Kulturplanterne og om ambulante Markforsøg.

»Dansk Mejeriforening« holdt sit 12te Delegeretmøde den 21de og 22de Oktober med Forhandling om Opretelse af et Forsøgs- og Mønster-Mælkeri, om Mejeristernes praktiske Uddannelse samt om Apparater til Fedtbestemmelse.

»De samvirkende jyske Mejeriforeningers« Delegeretmøde var den 17de Oktober og forhandlede om Opretelse af en Mælkerihøjskole, om Transithandelen med Smør samt om Fællesindkjøb i Mejeriforeningerne, om Forsøgslaboratoriets Udstillinger, Grundlaget for Smørprisstatistikken, Tilvejebringelse af ensartede Regnskabskemaer for Mejerierne og endelig om Forholdsregler til Forbedring af vor Smørproduktion.

Som man vil se, har der været mange og meget forskelligartede Spørgsmaal fremme til Drøftelse og Overvejelse, ligesom der angaaende en stor Del af disse er vedtaget Resolutioner.

Af større Skuer i Aarets Løb skulle nævnes Fællesskuet i Hobro den 17de og 18de Juni, afholdt af de samv. jyske Hesteavlforeninger sammen med den lokale Landboforening. Endvidere Statsskuerne i Odense og Roeskilde og Salgsskuet i Aarhus i Forbindelse med Delegeretmødet.

I Thisted, Nakskov, Kolding og Kallundborg er i 1898 afholdt Landbrugsudstillinger i Forbindelse med Industriudstillinger under betydelig Tilstømning af Besøgende og i Horsens og Nakskov er afholdt Smørudstillinger, sidstnævnte Sted sammen med Industriudstillingen.

I Bergen afholdtes det 10de almindelige norske Landbrugsmøde fra 1—4de Juli i Forbindelse med en Række interessante Foredrag samt et ret omfattende Dyrskue.

Til Landmandsforsamlingen i Odense i Aaret 1900 træffes meget omfattende Forberedelser, og af Statskassen er der Udsigt til en Bevilling paa 100000 Kroner.

Til det danske Landbrugs Deltagelse i Pariserverdens-

udstillingen i Aaret 1900 er der paa Finansloven givet Bevilling og en Komite til Sagens Forberedelse er nedsat.

Af Love, som ere blevne vedtagne i Aarets Løb, skulle nævnes (foruden de ovenfor omtalte Love om Handel med Gjødnings- og Fødestoffer samt om landøkonomiske Forskudsforeninger): Loven om Foranstaltninger til Bekjæmpelse af Tuberkulose hos Hornkvæg, hvorefter der er bevilget 100000 Kroner til Støtte for Kvægejere, som ønske at benytte Tuberkulin. Endvidere indeholder Loven Bestemmelse om, at levende Hornkvæg kun maa indføres til de af Landbrugsministeriet fastsatte Steder og imod at de inden 5 Dage efter Ankomsten prøves med Tuberkulin; de reagerende Dyr skulle da enten tilbagevises eller føres til offentligt Slagtehus. Dyr, som indføres til Slagtning, skulle ikke prøves med Tuberkulin, men de skulle slagtes inden Forløbet af 10 Dage efter Indførslen.

Samme Lov bestemmer, at Køer med Yvertuberkulose skulle dræbes, imod Erstatning fra Statskassen af $\frac{1}{4}$ af Dyrets Slagteværdi. Kjødet udleveres til Ejeren, for saavidt det ikke befindes utjenligt til Menneskeføde, i hvilket Tilfælde der for det kasserede yderligere betales halv Erstatning.

I Henhold til samme Lov, maa der ikke fra Mejerier til Kreaturføde udleveres Mælk og Kjærnemælk, som ikke har været opvarmet til 68° R. ligesom ingen Mælk maa indføres til Landet medmindre det godtgjøres, at den har været opvarmet til samme Temperatur.

I Brandpolitiloven af 1889 er der truffet en Del Ændringer, navnlig angaaende Dampskorstenes Anbringelse i Forhold til brandfarligt Tag og endelig er der vedtaget en Lov, hvorved Told paa raa Is bortfalder.

Vi have nu forsøgt at give en Oversigt over Landbruget i 1898, vel vidende langt fra at være naaede op i Højde med de tidligere.

Skulde man i faa Ord søge at give en Karakteristik af Aaret, da vil den omtrent komme til at lyde saaledes:

Et Aar med ugunstig Vejr for Landbruget undtagen i Høsten og Eftersommeren, en stærkt fyldende Sædhøst med næppe normalt Kjerneudbytte, en ualmindelig god Høhøst, dog delvis mindre godt hjærget og en særlig daarlig Høst af Rodfrugter; stigende Kornpriser i den Tid, Landmanden har Korn at sælge, noget højere Priser paa Foderstoffer og en, særlig paa Grund af rigelig Græsvæxt, stor Sommerproduktion af Smør; formindsket Flæskeproduktion med lidt højere Priser; vanskelige Afsætningsforhold for Kreaturer og Overgang til Kjødudførsel; — stigende Udførsel af Æg. Et Aar, som næppe vil mindes som et af de særlig gode i Retning af pekuniært Udbytte af Landmandens Virken, men et Aar, som har bragt os godt frem i Retning af økonomisk Produktion og rationel Udnyttelse af Raastoffer ved Tilvirkning af forædlede Produkter, samt Tilvejebringelse af Raastoffer herfor i forøget Mængde paa den danske Jord, og endelig et Aar, i hvilket der atter er gjort et meget stort Arbejde af de Mange, som virke i Landbrugets større og mindre Institutioner og Foreninger og uden hvis Virksomhed det danske Landbrug ikke vilde staa saa højt og selvstændigt som det gjør.
